

KORNUPETA / ADAR ZARROTZ

(3N. SARIA)

1936-VII-18. Mola Iruna'n eta Franco Afrika'n, Errepublikan-Gobernuaren aurka jeikitzen dira gerra zital bat gure artean sortuz. Ogei egin betetzerako eraman ninduen soldadu. Donostia arrapatu zutenean Loiola'ko "Ingenieros Zapadores "kuartelera"...

– Aizu,or goiko mendi orretan dagoan zementozko egitura ori zer da?

Gipuzkoa'ko Hospitalka; emen "Clínica Particular" asko daude,bañia erriko hospital bakar bat ere ez.

– Eta noizko bukatuko dute?

– Bi urte bearke dira ori amaitzeko.

Gerra iru urte buruan bukatu zan eta egitura uts ura, utsik zegoan oraindik eta iru urte pasatu ziran bitartean... Utsik iraun zuan gerra-ondoren...Hospitalik ez,eta anbulatorioak zertarako ziran?

Ogei urte pasatu ziran gerraren ondamendia apur bat zuzentzeko eta hospital ori osotuta ikusteko.

Pulmoniak menpean artu ninduen eta zortzigarren egunean sendagilleak atzeraka nijoala ikusita,bere automobillean eraman nindun "Hospital Provincial" orretara.Aldundiak egiña zan eta ordaindu bear zan, asko-asko ez ba'zan ere.

Nere gelan bi oge eta bat libre zegoen. Irugarren egunean, gaueko ordu batetan,argiak piztu ziran eta gaxo bat sartu zuten, etxeko pijama kentzeko astirik artu barik, biotzekoak emanda... Ez itzik egiteko,ez indarririk eta geldi egoteko... Goizeko argiak batera agertu ziran barriri eta gela bertan aztertu zuten beetik gora. Ez zuen biotzekorik,ikusirik egin bear zer...

Ona emen sendagille gazte bat paperez beteta:

– Izena?

– Fulano.

– Nongoa zera?

– Cordoba'ko kortijo batekoa.

– Gurasoak bizi dituzu?

– Aita illa daukat

– Zergaitik il zan? Zer gaixotasun eukan?

Gure mutilla ixilik; erantzunik,ez.Aurrean zeukan anaiari begiratu zion eta arek buruakin baietz, esateko.

– Goseak il zuan .

Ori entzutean sendagille gaztea mutu gelditu zan eta beste galderarik gabe,alde egin zigun...

Biok bakarrik gelditu giñanean,berba-jario asi zan.

– Zuek euskaldunok izen txarra daramazue zeurokin eta izen orren itzala Andaluzia'ko kortijora be eldu da... Ba-dakizu,urietako aundikiak etortzen ziran zezenak ikustera: bitartean eizean egin eta ondotoxo jan-eran... Aietek ekartzen ziguten zuen atsa...

– Eta zuk Cordoba'ko kortijo batetik nola jo zendun Donosti'ra?

Kontu luzea da eta ez da sinisten erreza. Amaika urte bete nituanean jaio zan zezentxo bat gure kortijo madarikatatu aretan. Eta kuma-erditzean,ama galdu. Ni aukeratu ninduen aitak aren zaindari eta ama-ordeko.

Egunoro bei bat jetxi eta biberoi aundi batekin ematen nion esnea. Amatzat artu ninduen. Belarra jaten asita gero be, biberoria ematen nion osagarri.

– Maitetuko zinduen...

– Oso maite ninduen. Nik amabi urte eta berak bat, idisko betz-beltza, adar-zuzen... Ortik edo, "Cornupeta" imiñi zioten izen.

– Alkarrekin ibiltzen ziñaten?

– Aal nuen geienetan... Ni nintzan taldearen zuzendaria. Nik amasei urte eta arek bost urte:bel-beltza,adar-zuzen eta indarra salgai... Talde osoaren jabe egin zan eta bere errespetoa sartun eta aien artean ibiltzen oitu nintzan.

– Eta beste zezenak onartzen...?

– Nere alde irteteko beti zegoan prest Cornupeta eta ni onatzera beartu zitun beste guztiak... Zorionekoa nintzan neure pobrezian.zezenen artean eta natutara-ardian: Zerua garbi, baso ederrak, belardi zabalak, zer geiago bear nuen nik ogei-zati bat jateko izan ezkerro? Bañia. bat-batean, zeru-ortzgarbia buru-gaiñera etorri zitzaidan.

– Nola, bañia?

– Amasei urteak bete-berriak nitun eta Cornupeta'k bost. Goiz batean aitak esan zidan:

– Mutiko. Madril'era goaz.

– Eta amari:

– Praka ta alkondara garbia presta mutikoarentzat...

Beste garbitasunik ez zidan eman... Illunabarrean bi kamioi aundi agertu ziran kortijoan eta ogera bidaldu ninduen lo-kuluska bat egitera... Andik aldi batera esnatu ninduen:

– Jeiki mutiko! Madril'era goaz!

Lenengo kamioian aita eta ni bigarreanean. ni... bideak luze... aldapak gora... Eguna zabaltzean eldu gintzan Madril'era; kale zuzenak argiz beteak...

– Eta Madril'en zer?

– Posada de la Animas ostatuan utzi ninduen aitak eta bere lanetara alde egin zuen... Eguna leiotik begira pasa nuen: Zenbat automobil jiraka eta zenbat argi gauean! Bigarren lo-aldia egin nuen berandura arte. Aitak:

– Jeiki! Eguerdia da! Arratsaldean korridara goaz!

Nere poza! Kortijo bateko ume arlotea korridara?

Bazkal-ostean.aita ta biok "Las Ventas" zezen-plazara...!

– Ez da suerte makala!

– Ate txiki batetik sartu zaldi-artera eta andik izugarritzko zezen-plaza. Ango batek esan zion aitari:

– "Mayoral al callejón".

IPUIN-SARIKETA

Lenengo maillan,ia zezenak ikutzeko moduan... Oituta negoen zezenak gerturik ikusten. Zai-zai nengoen noiz ikusiko...

Beti zezen-arteaz bizi izan ziran...

– Turuta jo dute eta or nun agertzen dan ate gorri batek martxa guztian,zezen beltza: lau anak arin eta gorpuzta zuzen-zuzenean... Suntzituta gelditu nintzan: Adar-zuzen aiek ez al ziran Cornupeta'renak?

– Susto ederra artuko zenuan!

– Plaza,beste aldetik irten zuen eta ez nion ondo erreparatu eta gerturatu zanean,orduante kontura nintzan bera zala. Kapote batekin artu zuen toreroak eta zuzen sartu zan trapura: Ole!– garraxi egin zuen jendeak. "Ole,ole,ole". Zurrunbilloa sortu zitzaidan buruan... Guk ekarri degu Kornupeta onera? Zertarako? Laister konturatu nintzan zertarako, zaldun gaizto arek JIantza bat bizkarretik sartu zionean... Cornupeta ez zan ikaratu... Jo zion berriro eta irugarrenez eta bizkarra apurtu zioten,odoletan utzirik... Gero banderillak eta azkenik ezpata zorrotza...

– Eta zuk zer egiten zenuan?

– Negarrez oiuka asi nintzan... Biotza lertu zitzaidan barruan eta salto egin nuen ondarrera ta beregana joanda lepotik eldu nion; begirune tristeza berea: Ezagutu nindun eta plaza osoa orruz bete zan... Toreru batek indarrez eldu zidan eta "callejon"era eraman. Andik,negarrez eta oiuka, zaldien ate txikira jo nuen kalera. Korri eta korri ilunabarrera arte, Madril-inguruko soroen artek... Trenbide batekin topo egin nuen eta trenbideari jarraituz,geltoki batean sartun. An zegoen "merkantzi" bat eta erdi-utzik zegoen bagoi batean sartu nintzan neka-neka eginda... Trenak irten zuen eta loak artu ninduan... Argitu zue-nean,biotza neukan lerturik,urdailla gose eta aulerria gorpuztean...

– Gau guztian lo?

– Bai. Oso-osorik. Goiz-erdia geltoki batean geratu zan trena. Salto egin nuenean, jan-usaiña nabaritu nuen sudurretan eta usain orren ondoren, eskilleretan beera sukalde batean agertu nintzan.

– Zer nai, mutiko?

– Ogi-zati bat, goseak iltzen nago-eta...

– Nire irudiakin errukituta,sekula jan ez nuen jatekoa eman zidaten. Explikatu nien nundik nora netorren eta lanen bat,edozer, eskatu nien jan-truke... Beko bodega batean upel aundiak zeuden ardoz beteta eta andik bote-

lletara ardoa pasa... Pozik ekin nion lanari eta gerora soldata be ematen zidaten... Bi urte ondoren pentsatu nuen lanari utzi eta kanpora irtetea... Bi urteetako soldata jaso eta irten nuen kalera neure burua oso aberats ikusirik, begiak eta agoa zabal-zabalik ainbeste gauza lilluragarriak ikustean... Dendak pausorik pauso... eta itxaropena ba-nuen aietako batean lan berriren bat billatzeko... Sartu eta galdetu:

– Lanik bai?

– Lanik ez...

Itxaropena galtzen asita nengoen eta alako batean gizon eldu bat aurkitu nuen maai altu batean berunezko letra batzuekin jolasten.

– Niretzako lanik bai?

Begira-begira geratu zan eta bere emazteari dei egin zion:

– Josepa! Ara Jainkoak zer bialtzen digun, ildako Josetxo'ren ordeaz. Bai,mutiko, lana, jana eta ogea, guztiok dituzu gure artean...

Artu ninduen semetzat. Berunezko letra aiekin ikasi nuen irakurtzen eta besteei irakurtzeko lana ematen... Eta gaur egun inprenta eder baten jabe naiz.

– Eta oiek guztiak non gertatu ziran?

– Emen, Donsotia'n. Laister ekarri nituen nere anaiak neregana.

– Baña,nola ekarri dituzu terrorista-artera?

– Zer ori España osoan zabalduzako ke beltza da Euskalerraren ederra ta jatortasuna ezagutu ez dezaten. Gezurraren gezurrez sortutako zurrunbilloa... Baña nik esker ona gordeten diot Donosti ta Euskalerrari emen egin ninduelako gizon eta neure eskubide osoen jabe...

Etenik gabe jardun ziran bere ango bizia kontazen eta nola goseak erail zuan bere aita aundikien eskuetan; limoia ustutzen dan modura, gizona ustu eta ondakiñak saborretara bota.

– Baña,gaizto errukigabeak euskaldunak zerazte.

Azilla.Urtea 2003-II-25

Oarra: Hospitaleko zertzeladak gertatuak dira.Kontakizun onen asmakizuna "Cornupeta" bera da: "Zezen beltz adar-zorrotz"a.

ANASTASIO ARRINDA ALBISU

ZER ALDIZKARIA

Ordaindu, mesedez, ZER aldizkaria! (ogei euro) kontu onetan:

EUSKERAZALEAK

BILBAO BIZKAIA KUTXA

Bilbao, 2095 0000 7 4 20.000 8961-5

Adiskide! Mesedez ZER aldizkaria aurrera eroaten lagundu eiguazu!

Ebazi orri onetan txarteltxu au eta eroan bbk'ra eta ordaindu 20 € Ez dozu ezer be idatzi bear.

Baiña, aztu barik, esan Kutxan zeure izena eta zeure erriarena.

Eskerrik asko!